

ХРОНІКА ТА ІНФОРМАЦІЯ

Презентація ювілейного сотого числа Всеукраїнського наукового журналу “Мандрівець”. – Тернопіль, 2012

30 листопада у Тернополі в книгарні “Є” відбулася презентація ювілейного сотого випуску Всеукраїнського наукового журналу “Мандрівець”, що виходить як спільний проект Національного університету “Кієво-Могилянська академія” та видавництва “Мандрівець”. У рамках презентації обговорювали тему “Українець ХХІ ст.: націоідентифікація”.

У заході взяли участь: автор проекту, шеф-редактор Всеукраїнського наукового журналу “Мандрівець”, директор видавництва “Мандрівець” Богдан Фенюк, головний редактор Всеукраїнського наукового журналу “Мандрівець” Федір Полянський, віце-президент з науково-навчальних студій Національного університету “Кієво-Могилянська академія”, доктор філологічних наук, професор Володимир Моренець, а також члени редколегії, автори, читачі журналу, представники місцевої влади.

Богдан Фенюк, провівши відеопрезентацію, розповів про історію і розвиток видання. У виступі шеф-редактор наголосив, що журнал “Мандрівець” заснований у 1993 році як освітянський журнал та розвинувся до Всеукраїнського наукового журналу. Концептуально тематика журналу, передусім, українознавча, наукова, науково-популярна, аналітична й завжди актуальна. Шеф-редактор видання зазначив, що успішна реалізація проекту стала можливою головню завдяки трьом факторам: вдалому менеджменту, затребуваності такого роду видань на національному освітньому ринку послуг та тісній співпраці з НАУКМА і його Президентом професором Сергієм Квітом.

Журнал включений до переліку наукових фахових видань зі спеціальностей: філологія (Постанова президії ВАК України від 14.04.2010 № 1-05/3); історія (Постанова президії ВАК України від 16.12.2009 № 1-05/6); філософія (Постанова президії ВАК України від 14.04.2010 № 1-05/3).

Володимир Моренець, оповівши про партнерство Національного університету “Кієво-Могилянська академія” та видавництва “Мандрівець”, привітав його колектив з важливою віхою – виходом сотого числа і продовжив: “Це – свято життя і поступу українського видання у нашу непросту для українського слова добу. Хоча, як подумати, то яка доба була ласкава до українського слова? Ось саме тому наполегливе промовляння «Мандрівця» до сучасника й співвітчизника як з евристичних просторів духовно-інтелектуальних мандрів, так і очевидної відкритості (Гайдеггер писав – «розверстості!») істини є важливим чинником утвердження нашої націокультурної ідентичності. З таких цеглин, що ними стають почергові зшитки «Мандрівця», адресованого як широкому колу читачів, так і науковцям, і вибудовується наш дім буття. Звісно, і зшитки, і «куточки» цього щоденного мандрування бувають різними, більш і менш вдалими, але це – життя, зусилля і труд, а не базікання.

Варто цінувати зроблене і пам’ятати, що тільки спільними зусиллями ми можемо спорудити наш дім буття таким, щоби великий світ замислився у зацікавленому спостереженні і непоквапом визнав: «Україна – це цікаво і гарно!»

Далі він зупинився на ролі національної ідентифікації у свідомості громадян країн Європи та України.

Федір Полянський схарактеризував рубрики журналу і зупинився на основних здобутках творчої співпраці між авторами і редколегією “Мандрівця” та розповів про досвід роботи мережі з 28-ми кореспондентських пунктів журналу при вищих навчальних закладах та інститутах післядипломної освіти України.

З вітальними словами виступили: депутат Верховної Ради України Михайло Головка, заступник міського голови міста Тернопіль, член Національної спілки журналістів України Леонід Бицюра; начальник головного управління з питань внутрішньої політики, національностей, релігій, преси та інформації Тернопільської облдержадміністрації Ігор Кульчицький; кандидат історичних наук, проректор з наукової роботи Тернопільського національного педагогічного університету Богдан Буяк; завідувачка кафедри документознавства, інформаційної діяльності та українознавства Тернопільського національного економічного університету, доктор історичних наук, професор Оксана Гомотюк; завідувач кафедри українознавства Тернопільського національного технічного університету, доктор філософських наук, професор Анатолій Довгань, голова Тернопільського обласного історико-просвітницького товариства “Меморіал” імені Василя Стуса Богдан Хаварівський, голова Тернопільської обласної організації Національної спілки журналістів України Микола Ротман.

Богдан Фенюк

**Міжнародна науково-практична конференція
“Чин Святого Василя Великого у контексті історико-релігійних процесів
в Україні: до 300-ліття заснування Буцацького василіянського монастиря”. –
Бучач, 2012**

З нагоди 300-річчя Буцацького василіянського монастиря Чесного Хреста Господнього 8 грудня 2012 р. зібралися дослідники з усієї України, а також з Польщі, Литви та Аргентини на Міжнародну науково-практичну конференцію “Чин Святого Василя Великого у контексті історико-релігійних процесів в Україні: до 300-ліття заснування Буцацького василіянського монастиря”. Тож ювілей визначного осередку релігійності й духовності став також примітною науковою подією.

Буцацький монастир розміщений на горі Федір, що майже в історичному центрі містечка, тепер райцентру Тернопільської області. Монастир заснував 7 грудня 1712 р. Стефан Потоцький, видавши відповідну грамоту в Любліні. Магнат запросив шістьох василіян із Литовської провінції і зобов’язав, аби в містечку викладали догматичне і пасторальне богослов’я для кандидатів у священики, які збираються служити у подільських і покутських маєтностях Потоцьких. Утім, ченці не обмежилися лише побажаннями фундатора і здавна утримували при монастирі школу-інтернат. У 1754 р. в Бучачі василіяни відкрили гімназію. Освітня діяльність буцацького монастиря Чесного Хреста – невід’ємна частина його історії, і її продовжує у наші дні колегіум Святого Йосафата.

Освіта й наука у василіянських монастирях здавна крокували поряд і подвижниками їх були часто одні й ті самі люди. При Буцацькому монастирі була багата бібліотека, майже повністю знищена за часів СРСР. Природно, що вихід УГКЦ з підпілля дозволив і василіянам взятися за відновлення осідків і традиції Чину Святого Василя Великого (ЧСВВ). А відтак логічно, що ювілей монастиря сприяв виходу у світ у видавництві “Місіонер” матеріалів конференції, приуроченої цій даті. Оскільки з наближенням до наукової події з’являлося все більше її учасників, а збірник запланували видати до початку конференції, то всі матеріали до нього не ввійшли. Видання “Буцацький монастир отців василіян: до 300-ліття заснування” вміщує 20 різнобічних розвідок.

Серед опублікованих доповідей варто виокремити безпосередньо присвячені Буцацькому монастиреві. Це, зокрема, стаття проф. Я. Стоцького “Головні віхи становлення і розвитку Буцацького монастиря отців Василянів”, у якій автор проаналізував історію виникнення, розбудови та внесок монастиря у минуле й сучасне краю.

У статті М. Жеребної “Австрійський освічений абсолютизм та перебіг освітніх процесів на західноукраїнських землях загалом і в Буцацькому василіянському монастирі зокрема” проаналізовано розвиток освітньої традиції у ЧСВВ. Цій самій темі присвячені праці У. Безпалько “Внесок отця Лазяря Березовського у розбудову Чину Святого Василя Великого на початку ХХ ст.”, А. Кліша “Навчально-виховна робота Отців Василянів (кінець ХІХ – перша половина ХХ ст.)”, С. Турків “Педагогічно-освітня діяльність сестер ЧСВВ у Східній Галичині (кінець ХІХ – 30-ті рр. ХХ ст.)”, а також Ю. Щербяка “Освітня діяльність василіянських монастирів у період хрущовської «відлиги» (1954–1964)”.

Показово, що сучасні дослідники василіянського Чину відчують потребу переосмислення джерельної бази. Про це під час конференції у Бучачі засвідчили доповіді проф. І. Зуляка “Історіографія дослідження діяльності Чину Святого Василя Великого в Україні”, В. Мороза “До питання історіографії історії Краснопуцанського монастиря: довоєнний період”.

Важливе місце поряд з історіографічними пошуками займають концептуальні теми, що дозволяють зрозуміти розвиток ЧСВВ у зв’язку із загальноісторичними процесами. Так, В. Старка прагне простежити розвиток василіянської традиції, починаючи з часів її творця Василя Великого (329–379 рр.); отець П. Саламаха подає опис стану ЧСВВ в останній чверті ХVІІІ – першій третині ХІХ ст.; проф. Е. Бистрицька ґрунтовно вивчає унійні прагнення Ватикану кінця ХІХ – початку ХХ ст. і реформування Чину Святого Василя Великого. Варті уваги дослідження О. Пилипишина, В. Субботіна, С. Кияка, І. Коваля, Р. Пахолока, А. Криськова, д-ра А. Василюскене, В. Чернописької, І. Стасюк, А. Стоцького.

Треба зазначити, що Міжнародна науково-практична конференція “Чин Святого Василя Великого у контексті історико-релігійних процесів в Україні: до 300-ліття заснування Буцацького василіянського монастиря” привернула увагу та зібрала вчених, які працюють у різних напрямках релігієзнавства і над різними темами, стала майданчиком для жвавого обговорення. Подія відбулася у невимушеній атмосфері обміну думками і пропозиціями подальшої співпраці. Саме відкритість і розмаїття тем, діалог віри і розуму, чернецтва і науковців став запорукою цікавості виданого збірника. Видання буде цікавим як для релігієзнавців-початківців, істориків, так і для широкого загалу.

Володимир Мороз